

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
1674-20

meddelad i Stockholm den 9 februari 2021

KLAGANDE

Arbetsförmedlingen
113 99 Stockholm

MOTPART

Tak Shun AB, 556648-5156
Hamnvägen 1
387 31 Borgholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Sundsvalls beslut den 4 mars 2020 i mål nr 3597-19

SAKEN

Återkrav av stöd och nekad utbetalning av stöd

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen meddelar prövningstillstånd i den del av målet som avser frågan om nekad utbetalning av stöd.

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens beslut att upphäva förvaltningsrättens dom och återförvisa målet till förvaltningsrätten.

Högsta förvaltningsdomstolen fastställer förvaltningsrättens beslut att avvisa överklagandet av Arbetsförmedlingens återkravsbeslut.

Dok.Id 230869

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se
www.hogstaforvaltningsdomstolen.se

Telefax

Expeditionstid
måndag–fredag
09:00–12:00
13:00–16:00

Högsta förvaltningsdomstolen återförvisar målet till kammarrätten för prövning i den del det avser nekad utbetalning av stöd.

BAKGRUND

1. En arbetsgivare som anställer en person som är arbetssökande och som har nedsatt arbetsförmåga på grund av en funktionsnedsättning, som har varit utan arbete en längre tid eller som är nyanländ invandrare kan få olika former av ekonomiskt stöd från Arbetsförmedlingen. Om en arbetsgivare genom att lämna oriktiga uppgifter eller på något annat sätt har förorsakat att ett sådant stöd har lämnats på felaktig grund eller med för högt belopp ska Arbetsförmedlingen återkräva det felaktigt utbetalda beloppet. Vanligen föreskrivs att sådana beslut om återkrav inte får överklagas.
2. Arbetsförmedlingen beslutade i november 2018 att från Tak Shun AB återkräva stöd för trygghetsanställning, nystartsjobb och instegsjobb som utbetalats felaktigt till bolaget under perioden januari 2017–april 2018. Beloppet uppgick till ca 490 000 kr. Enligt Arbetsförmedlingen hade bolaget saknat de försäkringar som var nödvändiga för att det skulle ha rätt till stöd och bolaget ansågs därigenom ha förorsakat den felaktiga utbetalningen. Samtidigt beslutade Arbetsförmedlingen att neka bolaget utbetalning med ca 22 000 kr avseende stöd för nystartsjobb under perioden april–maj 2018.
3. Vid omprövning beslutade Arbetsförmedlingen att inte ändra sitt tidigare beslut. Enligt lämnad överklagandehänvisning fick enbart beslutet att neka utbetalning av stöd för nystartsjobb överklagas.
4. Bolaget överklagade till Förvaltningsrätten i Falun som avvisade överklagandet i den del som avsåg återkrav av stöd och avslog det i övrigt. Förvaltningsrätten konstaterade att beslutet om återkrav omfattades av överklagandeförbud och att bolaget hade möjlighet att genom negativ fastställsetalan få saken prövad i allmän domstol.

DOM

Mål nr
1674-20

5. Bolaget överklagade till Kammarrätten i Sundsvall som upphävde förvaltningsrättens dom. Kammarrätten angav med hänvisning till HFD 2019 ref. 43 att möjligheten för bolaget att få återkravet prövat av allmän domstol genom att väcka negativ fastställsetalan inte skulle leda till att bolaget nekades rätt att få frågan prövad av allmän förvaltningsdomstol. Enligt kammarrätten borde förvaltningsrätten därför ha prövat överklagandet i sak. Eftersom frågorna om återkrav och om bolagets rätt till framtida utbetalning delvis gällde samma omständigheter borde frågorna prövas i ett sammanhang av förvaltningsrätten. Kammarrätten visade därför målet åter till förvaltningsrätten för ny prövning i dess helhet.

YRKANDEN M.M.

6. *Arbetsförmedlingen* yrkar att kammarrättens beslut ska undanröjas och förvaltningsrättens dom fastställas.
7. *Tak Shun AB* har beretts tillfälle att yttra sig men har inte hörts av.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet

8. Högsta förvaltningsdomstolen har meddelat prövningstillstånd i den del av målet som avser återkrav av stöd. Frågan är om Arbetsförmedlingens beslut om återkrav ska prövas av allmän förvaltningsdomstol, trots att det finns ett uttryckligt överklagandeförbud.
9. Frågan om prövningstillstånd ska meddelas i målet i övrigt har förklarats vilande.

Rättslig reglering m.m.

10. Av 42, 42 a, 42 e och 43 a §§ förordningen (2000:630) om särskilda insatser för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga, 19 a, 19 b, 19 f och 20 a §§ förordningen (2006:1481) om stöd för nystartsjobb samt 51, 52, 56 och 58 §§ förordningen (2015:503) om särskilt anställningsstöd framgår följande.
11. Om en arbetsgivare har förorsakat att stöd eller bidrag lämnats på felaktig grund eller med för högt belopp ska Arbetsförmedlingen återkräva det felaktigt utbetalda beloppet. Ett beslut om återkrav får inte överklagas. Vid en senare utbetalning av stöd eller bidrag till den återbetalningsskyldige, får Arbetsförmedlingen besluta att dra av ett skäligt belopp i avräkning på vad som har betalats ut för mycket. Ett sådant beslut får däremot överklagas.
12. De angivna förordningarna är upphävda och ersatta av nya men gäller fortfarande för stöd som har beslutats innan de nya förordningarna trädde i kraft och ska tillämpas i detta fall.
13. Enligt artikel 6.1 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, EKMR, ska var och en, vid prövningen av hans civila rättigheter och skyldigheter, vara berättigad till en rättvis och offentlig förhandling inom skälig tid och inför en oavhängig och opartisk domstol, som upprättats enligt lag.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

14. Arbetsförmedlingens beslut om återkrav av stöd får enligt uttryckliga bestämmelser inte överklagas. Frågan är om överklagandeförbuden är förenliga med artikel 6.1 i EKMR.
15. Beslutet om återkrav utgör inte någon exekutionstitel och kan därmed inte bli föremål för verkställighetsåtgärder. Om bolaget motsätter sig återbetalning måste

DOM

Mål nr
1674-20

Arbetsförmedlingen antingen ansöka om betalningsföreläggande hos Kronofogdemyndigheten eller väcka talan i allmän domstol för att få en exekutionstitel (jfr 3 kap. 1 § utsökningsbalken). Om en ansökan om betalningsföreläggande bestrids av bolaget måste Arbetsförmedlingen, om kravet på återbetalning vidhålls, begära att ärendet överlämnas till tingsrätt för prövning (33 § lagen [1990:746] om betalningsföreläggande och handräckning).

16. Arbetsförmedlingens möjlighet att avräkna ett återkravsbelopp mot framtida utbetalningar av stöd – och på så sätt i praktiken verkställa återkravet – gäller utan att kravet först har prövats i allmän domstol. Ett beslut om avräkning kan emellertid överklagas till allmän förvaltningsdomstol och i den processen kan den återbetalningsskyldige invända att det saknas grund för återkrav och på så sätt få den frågan prövad.
17. Beslutet om återkrav kan alltså på olika sätt komma under domstols prövning.
18. Mot denna bakgrund saknas det anledning att tillåta att Arbetsförmedlingens beslut om återkrav av stöd överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Rättsfallet HFD 2019 ref. 43, som bl.a. avsåg överklagbarheten av ett beslut att avslå en ansökan om statsbidrag och allmän förvaltningsdomstols kompetens i en sådan situation, påverkar inte denna bedömning.
19. Förvaltningsrätten gjorde således rätt som avvisade bolagets överklagande av Arbetsförmedlingens beslut om återkrav. Kammarrättens beslut att upphäva förvaltningsrättens dom och återförvisa målet i den delen ska därför upphävas samt förvaltningsrättens avvisningsbeslut fastställas.
20. Utöver den fråga som Högsta förvaltningsdomstolen har meddelat prövnings-tillstånd i innehåller målet även en fråga om att neka bolaget utbetalning av stöd. I den delen har en sakprövning redan gjorts av förvaltningsrätten. Med hänsyn till Högsta förvaltningsdomstolens ställningstagande i punkt 19 saknas anledning att

DOM

Mål nr
1674-20

låta förvaltningsrätten på nytt pröva om det fanns grund för att neka bolaget utbetalning utan den frågan bör prövas av kammarrätten.

21. Prövningstillstånd ska därför meddelas i målet i övrigt. Kammarrättens beslut att upphäva förvaltningsrättens dom och återförvisa målet i den del som avser nekad utbetalning av stöd ska upphävas samt målet återförvisas till kammarrätten för prövning av den frågan.

I avgörandet har deltagit justitieråden Helena Jäderblom, Margit Knutsson, Thomas Bull, Leif Gäverth och Marie Jönsson.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Linda Funk.